

Skatt vest
v/ Guri Lindblad
Sendt per epost til guri.lindblad@skatteetaten.no

Oslo, 22. august 2016

Høringsinnspill - Skatteetatens utkast til informasjonsbrev knyttet til merverdiavgiftsunntaket for forvaltning av investeringsselskap

1. Innledning

Det vises til epost fra seniorskattejurist Guri Lindblad av 17. juni 2016 med oversendelse av Skatteetatens utkast til informasjonsbrev om merverdiavgiftsunntaket for forvaltning av investeringsselskap (**Informasjonsbrevet**). På vegne av Norsk Kapitalforvalterforening (**NKFF**) inngis det med dette høringsinnspill til Informasjonsbrevet.

NKFF er en interesseorganisasjon for norske og utenlandske kapitalforvaltere, herunder forvaltere av alternative investeringsfond og verdipapirfond. NKFFs medlemmer er først og fremst alternative kapitalforvaltere, det vil si forvaltere av alternative investeringsprodukter. Flere av foreningens medlemmer berøres direkte av Skatteetatens tolkning og forslag som angitt i Informasjonsskrivet.

Slik vi forstår det er bakgrunnen for Informasjonsbrevet at Skatteetaten opplever at bransjen synes merverdiavgiftsunntaket for forvaltning av investeringsselskap, jf. merverdiavgiftsloven § 3-6 g), (**Forvaltningsunntaket**), er vanskelig å etterleve i praksis. Av denne grunn ønsker Skatteetaten å gi nærmere informasjon om hvordan Skatteetaten mener regelverket må forstås, og hvordan Skatteetaten tenker bransjen skal forholde seg til dette i praksis.

NKFF vil først og fremst påpeke at det er opplevet positivt at Skatteetaten ønsker å være i dialog med kapitalforvaltningsbransjen knyttet til skatte- og avgiftsmessige spørsmål av relevans for aktører innenfor bransjen. For å oppnå en korrekt tolkning og praktisering av skatte- og avgiftsrettslige spørsmål er det ofte nødvendig med en innsikt i og forståelse av den bransjen man skal anvende reglene overfor. En høringsrunde knyttet til Informasjonsbrevet bidrar positivt i så måte.

Skatteetaten ønsker bransjens innspill til den praktiske tilnærmingen til regelverket og hvordan dette skal etterleves, og dette vil NKFF gi sine kommentarer til i punkt 3 nedenfor. Selv om Skatteetaten i utgangspunktet ikke ønsker innspill til sin beskrivelse av hvordan etaten mener regelverket skal forstås, vil NKFF likevel gi noen kommentarer til den rettslige fremstillingen i Informasjonsbrevet, jf. punkt 2. I punkt 4 vil vi oppsummere NKFF sitt syn og gi noen avsluttende kommentarer.

2. Skatteetatens juridiske forståelse av regelverket

2.1 Innledning

Skatteetaten legger i Informasjonsbrevet til grunn at forvaltere av private equity-fond kan anses å drive delt virksomhet. I slike tilfeller må forvalter skille mellom de ulike tjenestene som leveres

under forvaltningsoppdraget basert på om det er tjenester som er unntatt fra merverdiavgift eller om det er avgiftspliktige tjenester. Dette skillet må etter Skatteetatens syn gjøres uavhengig av om investeringselskapet (fondet) er i Norge eller utlandet, eller forvalter leverer tjenester til et mellomliggende forvalterselskap utenfor Norge.

I Informasjonsbrevet lister Skatteetaten opp eksempler på tjenester som anses unntatt fra merverdiavgift og tjenester som anses avgiftspliktige. Vi ser her at Skatteetaten stadfester det kjente og etablerte skillet mellom et helhetlig og løpende forvaltningsoppdrag (investeringsrådgivning med eller uten investeringsfullmakt) og enkeltstående investeringsrådgivning, hvor sistnevnte tjenester faller utenfor Forvaltningsunntaket. Samtidig anfører Skatteetaten at såkalt «aktivt eierskap» overfor investeringselskapets (fondets) porteføljeselskaper skal anses som en avgiftspliktig tjeneste, også når slikt aktivt eierskap utføres som ledd i et avgiftsunntatt forvaltningsoppdrag.

I vedlegg til Informasjonsbrevet har Skatteetaten redegjort nærmere for sitt rettslige syn knyttet til rekkevidden av Forvaltningsunntaket. NKFF vil i det følgende gi noen kommentarer til denne gjennomgangen av rettstilstanden, som NKFF mener ikke er i samsvar med gjeldende rett.

2.2 Skatteetatens tolkning knyttet til «aktivt eierskap» og delt virksomhet

I Informasjonsbrevet fremkommer det at Skatteetaten mener at forvaltere av investeringsfond kan anses å drive delt virksomhet når forvalter som ledd i forvaltningsoppdraget yter såkalt «aktivt eierskap». Skatteetaten synes å finne støtte for dette synet i de sentrale rettskilder knyttet til Forvaltningsunntaket. NKFF er ikke enig i Skatteetatens tolkning, og vil i det følgende redegjøre nærmere for dette.

Forvaltningsunntaket kom inn i mva-loven i forbindelse med lovrevisjonen i 2009, men har vært ansett gjeldende rett fra og med merverdiavgiftsreformen i 2001. Forvaltning av investeringselskap var ikke med som en mva-unntatt finansiell tjeneste i det opprinnelige lovforslaget, men ble ansett som en unntatt tjeneste etter at Finanskomiteen ba Regjeringen påse at likeartede finansielle tjenester som utøves ved forvaltning av verdipapirforetak og investeringselskap avgiftsmessig ble behandlet på samme måte.

Anmodningen fra Finanskomiteen medførte at Finansdepartementet i en tolkningsuttalelse av 15. juni 2001 vurderte når forvaltning av et investeringselskap kan anses som likeartede tjenester som forvaltning av verdipapirfond. Det fremkommer av her at både investeringsrådgivning med og uten beslutningsfullmakt er omfattet av Forvaltningsunntaket, i sistnevnte tilfelle forutsatt at forvalter yter tjenester knyttet til reell kapitalforvaltning hvor vesentlige deler av oppfølgingsarbeidet foregår i forvaltningsselskapet. Slik vi leser Informasjonsbrevet er Skatteetaten enig i dette rettslige utgangspunktet knyttet til Forvaltningsunntaket. NKFF vil likevel påpeke at et investeringselskaps egen forvaltning og beslutning om plassering av kapitalen ikke er en avgiftsmessig problemstilling (man levere ikke tjenester til noen), og er derfor ikke en tjeneste som er omfattet av Forvaltningsunntaket.

Den andre sentrale rettskilden knyttet til Forvaltningsunntaket er Skattedirektoratets fellesskriv fra mai 2013. I fellesskrivet bekrefter Skattedirektoratet den rettsoppfatning som har vært lagt til grunn av både skattemyndigheter og bransjen siden Finansdepartementets tolkningsuttalelse fra 2001, det vil si at et løpende og helhetlig forvaltningsoppdrag er omfattet av Forvaltningsunntaket, også når dette omfatter administrative oppgaver og hele eller deler av oppdraget utføres av underleverandører.

Fellesskrivet omtaler også den avgiftsmessige behandlingen av «aktivt eierskap». Det fremkommer her at aktører som utelukkende utfører aktivt eierskap overfor investeringsselskapet som utgangspunkt ikke omfattes av Forvaltningsunntaket. Hvor aktivt eierskap skjer i kombinasjon med en eller flere oppgaver som kvalifiserer under Forvaltningsunntaket, må det derimot foretas en konkret vurdering, hvor det legges vekt på «*i hvilken utstrekning den aktuelle aktør har en overordnet rolle knyttet til selve porteføljen og/eller investeringsselskapet og hva som kan sies å være det dominerende i avtaleforholdet. Utfallet kan bli at aktiviteten anses unntatt eller MVA-pliktig i sin helhet, eller at den anses delvis unntatt.*»

NKFF kan ikke se at Skatteetatens tolkning av Forvaltningsunntaket har støtte i Skattedirektoratets fellesskriv, slik det anføres i Informasjonsbrevet. Slik vi leser Skattedirektoratets fellesskriv skal tjenester som innebærer involvering i porteføljeselskapene vurderes på samme måte som alle andre oppgaver som inngår i et forvaltningsoppdrag. Det innebærer at så lenge slike tjenester inngår som en integrert del av forvaltningsoppdraget, vil slike tjenester også være unntatt merverdiavgift. Det er med andre ord kun aktuelt med delvis merverdiavgiftsplikt i de tilfeller hvor involveringen i porteføljeselskapene går lengre enn å utføre den overordnede rollen knyttet til forvaltning av porteføljen, det vil si at det ytes tjenester som går utenfor det som kan anses som «aktivt eierskap» som del av et forvaltningsoppdrag.

NKFF sin tolkning og forståelse støttes av lov om forvaltning av alternative investeringsfond (AIF-loven), som Skatteetaten også viser til i sin vurdering av hva som skal anses som henholdsvis avgiftspliktige og avgiftsunntatte tjenester. Slik vi forstår Informasjonsbrevet mener Skatteetaten at porteføljeforvaltning og risikostyring under AIF-loven er omfattet Forvaltningsunntaket. Samtidig fremkommer det av AIF-lovens § 2-2 andre ledd at forvalter, i tillegg til porteføljeforvaltning og risikostyring, kan yte administrasjon og markedsføring av fond som den forvalter, samt «*tjenester knyttet til fondenes eiendeler*». Tjenester overfor fondets eiendeler er dermed en naturlig og integrert del av forvaltningen av fondet.

Skatteetaten legger til grunn i Informasjonsbrevet at etatens syn har støtte i praksis fra EU-domstolen, jf. Fiscale Eenheid-dommen fra desember 2015. Som det fremkommer av Informasjonsbrevet var spørsmålet i denne saken om forvaltning i form av utleie, oppfølging av løpende leiekontrakter og overvåking av vedlikeholdsarbeid var å anse som forvaltning av investeringsfondet. EU-domstolen kom her frem til at faktisk drift av fondets investeringsobjekter ikke var å anse som avgiftsunntatt forvaltning.

NKFF er ikke overrasket over resultatet i denne saken fra EU-domstolen. I den saken gikk forvalter inn og utførte den faktiske driften av fondets eiendomsinvesteringer. Forvalter gikk dermed lengre enn å utføre den overordnede rollen knyttet til forvaltning av porteføljen. Dette er tjenester som leveres til/mottas av porteføljeselskapet/investeringen, og går lengre enn den aktivitet som følger naturlig av å ivareta investorenes eierinteresser i fondet. Skatteetaten kan derfor ikke ta denne saken til støtte for det syn som kommer til uttrykk i Informasjonsbrevet, og som Skatteetaten anfører har vært gjeldende rett også før fellesskrivet fra 2013.

Vi finner også grunn til å påpeke at selv om NKFF har full respekt for Skattedirektoratet og Skattedirektøren, så kan ikke en rettslig argumentasjon begrunnes med at siden Skattedirektøren har tatt stilling til et spørsmål, så taler det for at tolkningen er korrekt. Et rettslig spørsmål skal løses basert på de relevante rettskilder. Og som redegjort for ovenfor kan verken lovens ordlyd, formålet med Forvaltningsunntaket, Finansdepartementets tolkningsuttalelse, EU-rett eller administrativ praksis tas til støtte for Skatteetatens syn. Skatteetatens nye tolkning innebærer med andre ord en endret rettsoppfatning, som krever klar lovendring.

3. Praktisk tilnærming til skatteetatens tolkning av forvaltningsunntaket

3.1 Innledning

Når et selskap anses å drive delt virksomhet må det skilles mellom de ulike tjenester som leveres for å få en riktig avgiftsmessig behandling. I Informasjonsbrevet angir Skatteetaten at selskapene selv må vurdere sin avgiftsmessige situasjon og godtgjøre behandlingen av tjenestene enten disse anses avgiftspliktige eller avgiftsunntatte. Dette må gjøres gjennom regnskapsmateriale eller på annen måte som avgiftsmyndighetene godkjenner. Ettersom kapitalforvaltere som den klare hovedregel får betalt for sine tjenester samlet, i form av et fast, årlig forvaltningshonorar, anfører Skatteetaten at den enkelte forvalter i forbindelse med avgiftsoppjøret må dele opp tjenestene og fordele forvaltningshonoraret mellom det som anses avgiftspliktig og det som er unntatt fra avgift. En slik fordeling skal også foretas på eventuelt suksesshonorar som er betaling for tjenestene som leveres.

Som nevnt i punkt 2 mener Skatteetaten at såkalt «aktivt eierskap» overfor porteføljeselskapene skal anses som en avgiftspliktig tjeneste og at dette derfor skal skilles ut fra det avgiftsunntatte forvaltningsoppdraget. Det reiser særlig to spørsmål; hva ligger i begrepet «aktivt eierskap» og hvordan skal den enkelte forvalter dokumentere fordelingen av forvaltningsoppdraget.

3.2 «Aktivt eierskap» er ikke et rettslig begrep

I Informasjonsbrevet har Skatteetaten lagt til grunn at «aktivt eierskap» gjennom involvering i porteføljeselskapenes selskapsledelse er en avgiftspliktig tjeneste. Med «aktivt eierskap» mener Skatteetaten arbeid på «innsiden» av enkeltsselskaper, typisk ved styrerepresentasjon, oppfølging av ledelsen, omstillinger og restruktureringer. Dette gjelder etter Skatteetatens syn særlig dersom involveringen ikke kun er en overordnet rolle knyttet til selve porteføljen eller investeringsselskapet (fondet).

Etter NKFF sitt syn er det uheldig at den avgiftsmessige behandlingen knyttes opp mot et begrep som «aktivt eierskap». Dette er ikke et rettslig begrep og ulike aktører vil kunne ha ulik forståelse av hva som ligger i «aktivt eierskap».

En ofte brukt betegnelse i Norge på private equity-fond er aktive eierfond. I dette ligger det at private equity-fond, i motsetning til for eksempel verdipapirfond og hedgefond, aktivt forvalter sin portefølje med tanke på å sikre en fremtidig verdistigning og god avkastning for sine investorer. Det er derfor ikke uvanlig å omtale hele forvaltningsoppdraget som aktivt eierskap. Det betyr imidlertid ikke at store deler av forvaltningsoppdraget er avgiftspliktige tjenester overfor fondets porteføljeselskaper.

Slik NKFF ser det bør derfor spørsmålet om deler av forvaltningshonoraret skal skilles ut og ilegges merverdiavgift ikke avgjøres ut fra en tolkning av hva som ligger i begrepet «aktivt eierskap», men baseres på en vurdering av *hvem forvalter yter tjenesten til/hvem som er mottaker av tjenesten*.

Hvis det under forvaltningsoppdraget ytes tjenester direkte til porteføljeselskapene (som dekkes av forvaltningshonoraret) og ikke kun tjenester til fondet/investorene, kan det være grunnlag for å skille ut dette. Dette henger godt sammen med NKFF sitt rettslige syn i saken; det vil si at det kun er i de tilfeller hvor det ytes tjenester til porteføljeselskapene som går lengre enn å utøve den overordnede rollen knyttet til forvaltning av porteføljen på vegne av fondet/investorene at det er aktuelt med avgiftsplikt. NKFF sin forståelse er at mange private equity-forvaltere allerede fakturerer porteføljeselskapene direkte for slike tjenester, som tjenester på siden av forvaltningsoppdraget.

3.3 Timeføring er problematisk

For å kunne dokumentere hvordan forvaltningsoppdraget fordeler seg på avgiftsunntatte og avgiftspliktige tjenester foreslår Skatteetaten i Informasjonsbrevet at den enkelte forvalter må lage en oversikt over hvor stor andel av arbeidstiden som medgår til de ulike tjenestene og fordele forvaltningshonoraret basert på dette. Etter Skatteetatens syn er det naturlig å ta utgangspunkt i hvor mange dagsverk selskapet har brukt på de enkelte tjenestene, hvor aktuell tidsbruk kan dokumenteres med føring av timeregistrering.

Slik NKFF ser det er timeføring av flere grunner ikke en fullgod løsning på spørsmålet om dokumentasjon av tjenestene som leveres under forvaltningsoppdraget. Selv om timeføring i teorien kan høres enkelt og fornuftig ut, vil det i praksis være vanskelig for forvalter å føre tid på de ulike tjenestene.

Et forvaltningsoppdrag består som kjent av mange ulike typer tjenester, og det er ikke lett (om enn mulig) å skille disse fra hverandre, verken i tid eller omfang. De ansatte vil i løpet av en dag jobbe med mange forskjellig oppgaver knyttet til fondet og porteføljen som glir over i hverandre. Det er derfor en betydelig risiko for at en timeføring vil et galt resultat, fordi det vil være vanskelig for den enkelte ansatte å fordele arbeidstiden. Det er også slik at tiden som brukes på en tjeneste ikke nødvendigvis tilsvarer verdien av de tjenester som leveres. Forvaltere vil heller ikke ha noe insitament for å føre timer, ettersom forvaltningshonoraret ikke bygger på tid brukt av forvalter, i motsetning til for eksempel advokat- og konsulentvirksomhet. Forslaget fra Skatteetaten vil derfor kunne medføre at verdien av de tjenester som anses som avgiftspliktige settes høyere enn virkelig verdi.

NKFF mener på denne bakgrunn at en bedre løsning hadde vært at den enkelte forvalter angir den verdi som antas å ligge på de tjenester som leveres direkte til porteføljeselskapene og dermed skal ilegges merverdiavgift. Dette kan for eksempel gjøres gjennom å angi en prosentandel av forvaltningshonoraret. Hvis dokumentasjonen etter Skatteetatens oppfatning må skje gjennom timeføring, bør det etter NKFF sitt syn likevel være tilstrekkelig at forvalter kun angir den tid og den tilhørende verdi som faktisk brukes direkte overfor (på innsiden av) porteføljeselskapene (og ikke behøver å liste opp og skille mellom de øvrige tjenester som inngår i forvaltningsoppdraget).

4. Oppsummering og avsluttende bemerkninger

Som det følger av gjennomgangen ovenfor, er NKFF av den oppfatning at Informasjonsbrevet bryter med gjeldende rett i sin tolkning av Forvaltningsunntaket. Videre vil Skatteetatens forslag til praktisk tilnærming til Forvaltningsunntaket medføre en betydelig risiko for uriktig fordeling mellom avgiftspliktige tjenester og tjenester som er unntatt fra merverdiavgift.

NKFF sitt syn kan oppsummeres som følger:

- Skatteetatens tolkning av Forvaltningsunntaket er ikke i samsvar med gjeldende rett. Forvaltningsunntaket har siden innføringen i 2001 vært forstått og praktisert vidt, hvor en samlet forvaltningstjeneste overfor investeringsselskap har vært unntatt fra merverdiavgift. Formålet med unntaket var å sikre lik avgiftsmessig behandling av likeartede finansielle tjenester, hvilket underbygger at det ikke har vært meningen at deler av forvaltningsoppdraget skal skilles ut. Hensynet til forutberegnelighet står også sterkt, og Skatteetaten kan derfor ikke implementere en ny rettsoppfatning uten lovendring.
- Aktivt eierskap er ikke et rettslig begrep, og det fremstår underlig at Skatteetaten skal angi hva som er riktig forståelse av dette begrepet. Etter vårt skjønn ser det som at

Skatteetaten har misforstått hva som skjer i et aktivt eierfond (gjennom forvalteren) vis a vis porteføljeselskapene. Under forvaltningsavtalen følger forvalteren opp fondets porteføljeinvesteringer. Dette er et arbeid på vegne av fondet og investorene, og har siden innføringen av Forvaltningsunntaket vært ansett som en del av den avgiftsunntatte forvaltningstjenesten. I tillegg kan forvalter yte eventuelle enkeltstående tjenester direkte til porteføljeselskapene. Dette er separate, avgiftspliktige tjenester som ikke er en del av Forvaltningsunntaket, i samsvar med EU-domstolens vurdering i den tidligere nevnte Fiscale Eenheid-dommen. Spørsmålet om avgiftsplikt bør derfor ikke baseres på begrepet «aktivt eierskap» men på en vurdering av hvem tjenestene leveres til/hvem som er mottaker av tjenestene.

- De tjenester som inngår i et forvaltningsoppdrag er vanskelig og til dels umulig å skille fra hverandre. Skatteetatens forslag om timeføring gir derfor risiko for feil, og tid anvendt vil heller ikke nødvendigvis gjenspeile verdien av de enkelte tjenester. Forvalter vil ikke ha noe incitament til å føre timer, og forslaget vil i praksis innebære et inngripende tiltak som oppfattes som næringsfiendtlig.
- Regjeringen har gitt uttrykk for en generell målsetning å satse på norsk finansnæring, herunder norsk kapitalforvaltning. Skal man styrke norsk kapitalforvaltning, må man ha et forutsigbart og effektivt regulatorisk rammeverk, herunder skatte- og avgiftsregler, som legger til rette for dette. NKFF kan derfor vanskelig se at noen er tjent med at det innføres et slikt regelverk overfor en bransje som skaper arbeidsplasser og bidrar med kapital til landet. Kapitalforvaltningsbransjen er en internasjonal og konkurranseutsatt bransje. NKFF har ikke noe ønske i å spekulere i om aktører innenfor norsk kapitalforvaltning vil flytte ut av landet på grunn av dette. Faktum er imidlertid at en rekke norske aktører etablerer sine fond i utlandet. Dette gjøres ikke for å spare skatt, men for å tilby investorene et fond med stabile rammevilkår. Sett fra NKFF sin side virker det derfor uproportjonalt å provosere en hel næring med å introdusere timeføring for å oppnå noen marginale avgiftsmessige resultater.

NKFF ser frem til å diskutere disse spørsmålene nærmere i et møte med Skatteetaten i begynnelsen av september.

Med vennlig hilsen

Norsk Kapitalforvalterforening

Camilla Jøtun

På vegne av sekretariatet